

คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (CORRUPTION RISK ASSESSMENT)

การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เทคนิควิธีการประเมินเชิงคุณภาพ
"มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต" (CORRUPTION RISK CONTROL)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

กลุ่มงานอำนวยการและกำกับ คปท. กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
(สำนักงาน ป.ป.ท.)

คำนำ

ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทาง ในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับ ทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพให้การ ประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือลดคดีการทุจริตในภาครัฐตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงาน ป.ป.ท. จะทำการประเมินเชิงคุณภาพในการบริหารความเสี่ยงการทุจริตหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานภาครัฐ จึงได้จัดทำคู่มือ แนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Assessment) การขับเคลื่อน การประเมินความเสี่ยงการทุจริต/เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Control) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้ ศปท. กระทรวงใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด /กำกับ

สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเป็นกลไกของฝ่ายบริหารและเป็นฝ่ายเลขานุการศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ได้มุ่งเน้นการวางระบบเพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทุจริต ลดความเสี่ยงการทุจริตให้ได้มากที่สุด จึงเป็นเป้าหมายของการขับเคลื่อน และหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคู่มือฉบับนี้จะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ได้อย่างแท้จริง

สำนักงาน ป.ป.ท.

สิงหาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

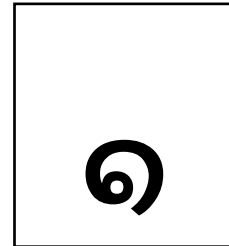
คำนำ	
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา	๑
ส่วนที่ ๒ การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๔
๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต	๔
๒.๒ แนวทางการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๖
๒.๓ วัตถุประสงค์	๖
๒.๔ หน่วยงานเป้าหมาย	๖
๒.๕ ประเภทความเสี่ยงการทุจริต และศัพท์เฉพาะ คำนิยาม	๗
๒.๖ ปัจจัยสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงการทุจริต	๘
ส่วนที่ ๓ แนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๙
๓.๑ กรอบตามมาตรฐาน Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission (COSO)	๙
๓.๑.๑ COSO ๒๐๑๓	๙
๓.๑.๒ COSO ๒๐๑๗ (COSO ERM ๒๐๑๗)	๑๑
๓.๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๑๓
๓.๓ วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๓
๑) ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๓
๒) ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๗
๓) ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๒๐
ส่วนที่ ๔ การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒๒
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕	
๔.๑ กระบวนการ/โครงการ ที่ต้องการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๒๒
๔.๒ กลุ่มเป้าหมายและการขับเคลื่อน	๒๓
๔.๓ กำหนดการรายงาน	๒๓
๔.๔ แบบรายงาน	๒๔
ส่วนที่ ๕ เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๒๗
(Corruption Risk Control) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	
๕.๑ ประเภทมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๒๗
๕.๒ เกณฑ์ประเมินเชิงคุณภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๒๘
(Corruption Risk Control)	

สารบัญ

ส่วนที่ ๖ แนวทางการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	๓๓
๖.๑ กรอบแนวความคิด	๓๓
๖.๒ แนวตัวอย่างการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Control)	๓๔
๖.๒.๑ การควบคุมการปฏิบัติงาน (Operational Control)	๓๔
๖.๒.๒ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)	๓๔
๖.๒.๓ การควบคุม การตรวจสอบ (Monitoring Control)	๓๘
ส่วนที่ ๗ ภาคผนวก	๓๙
คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI)	๓๙
๗.๑.๑ เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๓๙
๗.๑.๒ แหล่งข้อมูลซึ่ง TI นำมาใช้ประเมินประเทศไทย	๓๙
๗.๑.๓ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประเทศไทย	๔๐
๗.๑.๔ ผู้ประเมิน วิธีการประเมินแหล่งข้อมูล	๔๒

บทนำ

๑. ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ท. ให้รัฐบาลประกาศให้ปี ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ ต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ ตามที่ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้สรุปรายงานผลการวิเคราะห์ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (Corruption Perceptions Index ๒๐๑๖) โดยบทสรุป พบว่าแหล่งการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจมีคะแนนลดลงอย่างมาก สำนักงาน ป.ป.ท. ได้นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนปีแห่งการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ ต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ รับทราบมติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ (ปัจจุบันกลไกคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ได้ยกเลิกแล้ว โดยได้ปรับหน้าที่และอำนาจมารวมศูนย์ไว้ที่ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) ให้เป็นกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตระดับชาติ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๕๘/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ)

สืบเนื่องจากผลการวิเคราะห์ดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้เปลี่ยนเป็นเป็นดัชนีการรับรู้การทุจริต) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า แหล่งการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ ทั้งหมด ๔ แหล่ง มีคะแนนลดลงอย่างมากในปี ๒๕๕๙ คือ GI ได้ ๒๒ คะแนน (ปี ๒๕๕๘ ได้ ๔๒ คะแนน ลดลง ๒๐ คะแนน) WEF ได้ ๓๗ คะแนน (ปี ๒๕๕๘ ได้ ๔๓ คะแนน ลดลง ๖ คะแนน) PERC ได้ ๓๘ คะแนน (ปี ๒๕๕๘ ได้ ๔๒ คะแนน ลดลง ๓ คะแนน) และ EIU ได้ ๓๗ คะแนน (ปี ๒๕๕๘ ได้ ๓๘ คะแนน ลดลง ๑ คะแนน) ซึ่งเป็นแหล่งการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ว่าภาคธุรกิจเกี่ยวข้องกับการทุจริต การจ่ายเงินสินบน ในกระบวนการต่าง ๆ ดังนั้นสะท้อนให้เห็นว่า ในสายตานานาชาติยังไม่เกิดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินการธุรกิจในประเทศไทยโดยยังปรากฏการเรียกรับสินบนจากนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยอย่างรับรู้ได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๕๙ โดยเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ได้เปิดเผยผลการสำรวจดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย (Corruption Situation Index : CSI) ในรอบ ๖ เดือน มีประเด็นที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับผลการประเมิน CPI ด้วยเช่นกัน ในเรื่องของร้อยละการจ่ายเงินพิเศษที่ผู้ประกอบการต้องจ่ายในการทำธุรกิจกับภาครัฐ โดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๑ - ๑๕ ซึ่งจากการสำรวจก่อนวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พบว่าอยู่ที่ร้อยละ ๑๕ - ๒๕ และหลังเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ จนถึงรอบการสำรวจ ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๙ เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๑ - ๑๕ มาโดยตลอด สะท้อนให้เห็นว่าการจ่ายเงินพิเศษเพิ่มอาจเริ่มกลับมารุนแรงขึ้น สำนักงาน ป.ป.ท. ได้วางกรอบแนวทางขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุน จำนวน ๔๖ หน่วยงาน ให้ทำการประเมินความเสี่ยง

การทุจริตในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ อย่างน้อยหน่วยงานละ ๑ กระบวนงาน โดยสำนักงาน ป.ป.ท. จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเป็น แนวร่วมปฏิบัติของภาครัฐขับเคลื่อนปีแห่งการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ ต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุน ๔๖ หน่วยงาน เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ อิมแพ็ค ชาเลนเจอร์ เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี โดยมีนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีพร้อมปาฐกถาพิเศษ “ความคาดหวังในความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐในการต่อต้าน การรับสินบนทุกรูปแบบ”

แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ด้านการป้องกันและปราบปราม ได้กำหนดให้ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการเป็นประจำทุกปี และรายงานผลการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หรือตามระยะเวลาที่กำหนด

ดังนั้น เพื่อให้เป็นการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปสู่ ผลสัมฤทธิ์และเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเลขานุการ ศอตช. จึงได้พัฒนาแนวทางการดำเนินการเพื่อวางระบบการ ประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ ขับเคลื่อนผ่าน ศปท. โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้ เริ่มและขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นต้นมา

โดยมีกรอบแนวความคิดที่ใช้ควบคู่กับการบริหารจัดการองค์กรที่เชื่อว่าสามารถนำไปสู่การลด การทุจริตประพฤติมิชอบ และนำพาหน่วยงานไปสู่การเป็นหน่วยงานใสสะอาดเป็นที่ยอมรับ คือแนวคิดตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพโปร่งใสและน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) หมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการวัดสถานะธรรมาภิบาล (The Worldwide Governance Indicators (WGI) ของธนาคารโลก (World Bank) ทั้งนี้การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีกรมนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้

กรอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบที่มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัยและประพฤติมิชอบ” โดยดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทยอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ หรือมีคะแนนประมาณ ๗๓ คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐ แผนย่อยที่ ๑ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ปรับ “ระบบ” เพื่อลด จำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาเครื่องมือ เพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัต ของการทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

หากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของทุกหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพที่ดีจะส่งผลให้ปัญหา การทุจริตลดลง ลดความสูญเสียทางงบประมาณที่เกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศสามารถ มุ่งงบประมาณไปพัฒนาสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ลดต้นทุนในการดำเนินคดี สร้างความเชื่อมั่น

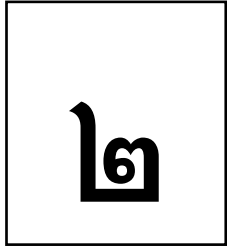

ให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติ เสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ และยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เนื่องจากคะแนน CPI นั้น เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ เพราะคะแนนดัชนี CPI เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่กลุ่มนักลงทุนใช้ประเมินความน่าสนใจในการลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยงในการเข้ามาประกอบธุรกิจ หากประเทศใดมีคะแนนดัชนี CPI ที่สูงย่อมสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของประเทศที่ดีและสร้างความเชื่อมั่น ดึงดูดให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

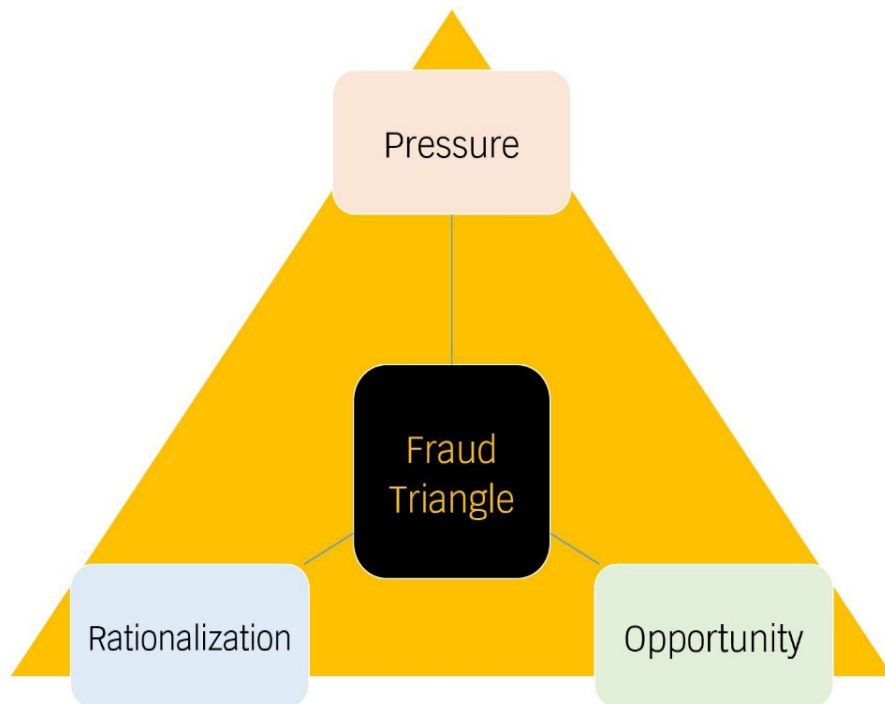
การขับเคลื่อน การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒. การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับ การควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และRationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle) ตามหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ของ Dr. Ronald R.Cressey (1940) ซึ่งเป็น นักสังคมวิทยาและอาชญาวิทยา ชาวอเมริกัน ได้ให้สมมติฐานไว้ในหนังสือชื่อ Other's People Money

นอกจากหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ของ Dr. Ronald R.Cressey (1940) ยังมีทฤษฎี Four-Sided Diamond Fraud ของ David T.Wolfe and Dana R. Hermanson (2004) และทฤษฎี GONE Theory ของ Leonard J. Brook (2004) โดยหลักทฤษฎีทั้งสามได้กล่าวถึงสาเหตุจูงใจของพฤติกรรมผู้กระทำผิดหรือสิ่งที่จะก่อให้เกิดการทุจริต ตามตารางดังนี้

Triangle Fraud	Four-sided Diamond	Gone Theory
๑. Opportunity	๑. Capability ๒. Opportunity	๑. G-Greed ๒. O-Opportunity
๒. Pressure ๓. Rationalization	๓. Incentive / Motive ๔. Rationalization	๓. N-Need ๔. E-Expectation

คำอธิบายความหมายของคำศัพท์ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต	
Opportunity	โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจ เปิดโอกาสที่จะฉกฉวยผลประโยชน์เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้
Pressure	ความกดดัน ความกดดันและแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ มีความจำเป็นต้องการใช้เงิน
Incentive / Motive	แรงจูงใจ แรงบันดาลใจ มีสิ่งจูงใจ
Capability	ความสามารถ มีความสามารถที่ทำได้ที่เกิดจากอุปนิสัย ความสามารถเฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติงาน และลักษณะงานเอื้อประโยชน์ที่จะประพฤติมิชอบและทำทำการทุจริตได้
Rationalization	มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้ โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่
Greed	ความโลภ เกิดความละโมภโลภมาก เห็นคนอื่นทำผิดแล้วไม่ได้รับการลงโทษ จับไม่ได้จึงหลงผิดอยากทำบ้าง ไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมี
Need	ความต้องการอยากได้ ความต้องการหรือความจำเป็นที่ต้องการใช้เงิน จึงมีเป็นแรงกดดันให้ทำทุกสิ่งทำได้เพื่อให้ได้เงินมา
Expectation	ความคาดหวัง คาดหวังว่าสิ่งที่ตนกระทำไม่มีผู้อื่นล่วงรู้ และเอาผิดได้ หรือโอกาสที่จะถูกค้นพบการกระทำที่ผิด ถูกจับได้และรับการลงโทษน้อยมาก

(ข้อมูลจากบทความ ผู้ตรวจบัญชีสหกรณ์ มีบทบาทและหน้าที่ในการป้องกันและตรวจสอบการทุจริตในสหกรณ์ได้อย่างไร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

๒.๒ แนวทางการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๒.๓ วัตถุประสงค์

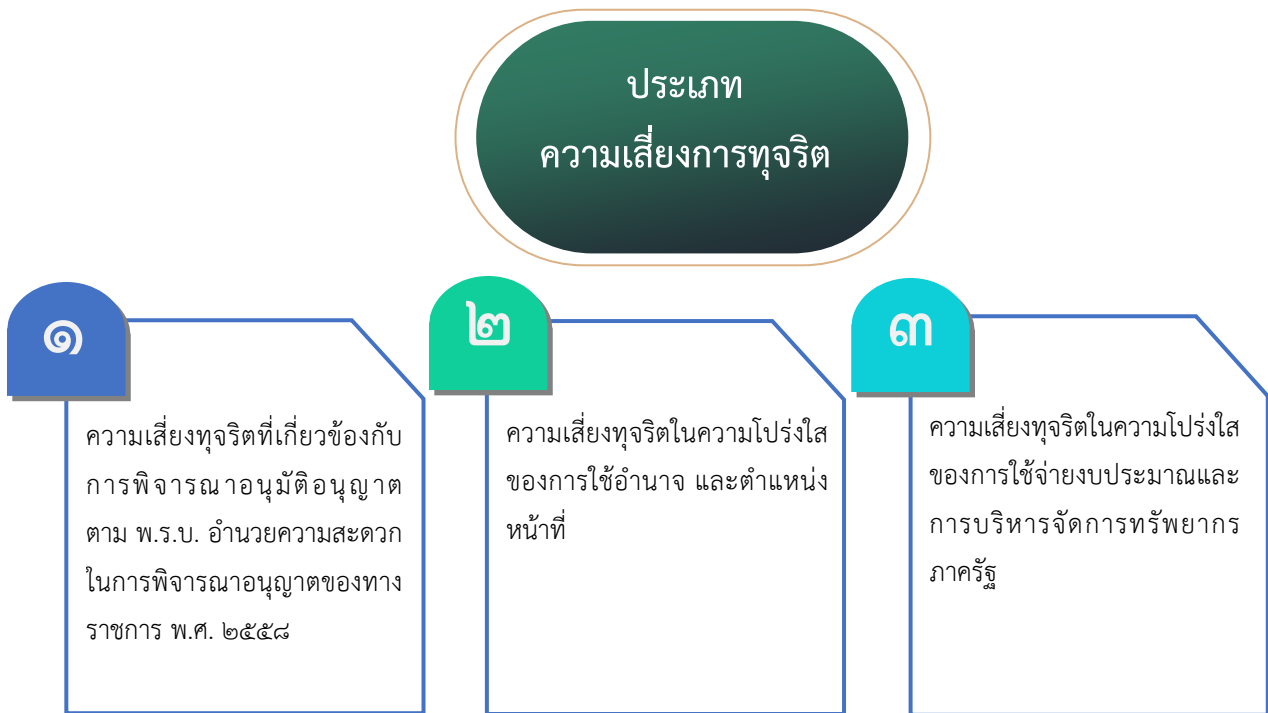
- ๑) เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต
- ๒) เพื่อสร้างมาตรการควบคุมเพื่อลดความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) ปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ๔) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้
- ๕) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๒.๔ หน่วยงานเป้าหมาย

หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ จังหวัด

๒.๕ ประเภทความเสี่ยงการทุจริต และคัพทเฉพาะ คำนินยาม

๒.๕.๑ ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

๒.๕.๒ คัพทเฉพาะ คำนินยาม

คัพทเฉพาะ	คำนินยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน ในอนาคต
ความเสี่ยง (Risk)	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงาน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ผลกระทบทางลบ เรียกว่า ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก เรียกว่า โอกาส
ความเสี่ยง /ปัญหา	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม ปัญหา : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไขปัญหา
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัยคือโอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ
Key Controls in place	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีอยู่ในปัจจุบัน
Further Actions to be Taken	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานจัดทำเพิ่มเติม

๒.๖ ปัจจัยสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงการทุจริต

๑. ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร ในการวางระบบการบริหารความเสี่ยงการทุจริตขององค์กร ที่ยอมรับว่าความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมีประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้ และหาแนวทางการบริหารจัดการป้องกันการเกิดซ้ำ กฎเกณฑ์สำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโต ไม่ใช่ความสามารถในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริต แต่คือการที่ผู้นำองค์กรต้องทำให้เรื่องของการบริหาร ความเสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไปปฏิบัติ

๒. ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

๓. กำหนดกระบวนการบริหารความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและกระทำการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรม ด้วยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้มีผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยง การทุจริตเพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

๔. มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมีการสื่อสารภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยง การทุจริตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือใช้ได้จริงแต่ไม่ได้ผล และสร้างความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร

แนวทาง การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓

๓. แนวทางการการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานสามารถดำเนินการตามแนวทางของหน่วยงาน ได้ทุกรูปแบบจะใช้วิธีใดในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตก็ได้ หรือตามคู่มือฉบับเดิมตามแนวทางที่ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำเมื่อปี ๒๕๖๓ ซึ่งมีการเผยแพร่ไว้ในเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ท. ก็ได้

สำหรับคู่มือฉบับนี้ได้นำกรอบแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงตามแนวของ Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission (COSO) ๑. COSO ๒๐๑๓ internal Control ๒. COSO ๒๐๑๗ Enterprise Risk Management integrating with Strategy and Performance เนื่องจาก การที่คู่มือฉบับนี้ได้้นำแนวคิดทั้ง ๒๐๑๓ และ ๒๐๑๗

๓.๑ กรอบตามหลักมาตรฐาน COSO

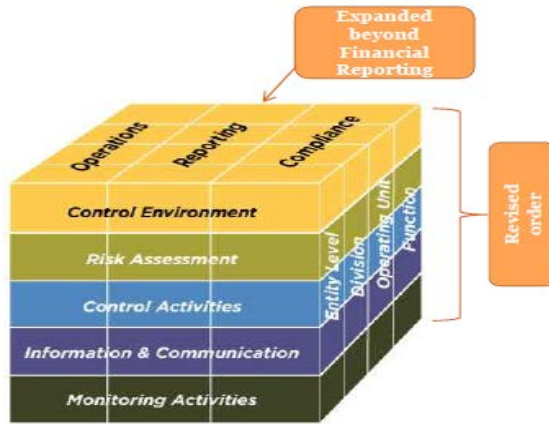
๓.๑.๑ กรอบตาม COSO ๒๐๑๓

กรอบหลักการควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ มาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ โดยที่ผ่านมา มีการออกแนวทางด้านการควบคุมภายใน เพิ่มเติมอีก ๓ ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นแนวทางด้านการทำรายงานทางการเงิน Internal Control over Financial Report Guidance for Small Public Companies ครั้งที่ ๒ เมื่อปี ๒๐๐๙ เป็นแนวทาง ด้านการกำกับ ติดตาม Guidance on Monitoring of Internal Control ครั้งที่ ๓ ในปี ๒๐๑๓ เป็นแนวทาง เพิ่มเติมด้านการควบคุมภายใน Internal Control – Integrated Framework : Framework and Appendices การปรับปรุงในปี ๒๐๑๓ นี้ยังคงยึดกรอบแนวคิดเดิมของปี ๑๙๙๒ ที่กำหนดให้มีการควบคุม ภายใน แต่เพิ่มเติมในส่วนอื่น ๆ ให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มเติมเรื่องการสอดส่อง ในภาพรวมของการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น การควบคุมภายในจึงถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะตอบสนองต่อความคาดหวังของกิจการในการป้องกันเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริต ภายในกิจการ COSO ได้ผลักดันให้กิจการต่าง ๆ ทำการขับเคลื่อน The Three Lines of Defense และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ Internal Control Framework

ดังนี้

๓.๑.๑.๑ มาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ

Source : COSO การควบคุมภายใน 2013

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

- หลักการที่ ๑ - องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ ๓ - คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

- หลักการที่ ๖ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘ - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ ๙ - ระบุและประเมินความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

- หลักการที่ ๑๐ - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- หลักการที่ ๑๑ - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม
- หลักการที่ ๑๒ - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

๓.๑.๑.๒ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัตินอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งนี้รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะอาจเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๓.๑.๒ กรอบตาม COSO ๒๐๑๗ (COSO ERM ๒๐๑๗)

COSO ๒๐๑๗ Enterprise Risk Management integrating with Strategy and Performance มุ่งชี้ให้เห็นถึงการเชื่อมโยงการทำงานของกลไกการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับกลยุทธ์ และการดำเนินงานขององค์กร ความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นหัวใจสำคัญเพื่อเป็นกลไกในการผลักดันให้องค์กรบริหารความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและสามารถสร้าง มูลค่าเพิ่ม (Value Enhancement) ให้กับองค์กร

๓.๑.๒.๑ องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑) Governance and Culture (การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร) ประกอบด้วย บทบาทของคณะกรรมการ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

๒) Strategy & Objective Setting (กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร) ประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทของธุรกิจ การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง การประเมินทางเลือกของกลยุทธ์จัดการความเสี่ยงองค์กร และการวางเป้าประสงค์ทางธุรกิจภายใต้ความเสี่ยง

๓) Performance (เป้าหมายผลการดำเนินงาน) ประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินระดับความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของความเสี่ยงองค์กรทั้งหมด

๔) Review & Revision (การทบทวนและปรับปรุง) ประกอบด้วย การประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง การทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

๕) Information, Communication & Reporting (สารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน) ประกอบด้วย การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ สนับสนุนการบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จ-การดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

สิ่งที่ COSO พยายามมุ่งเน้นนำเสนอในการปรับปรุงนี้ คือการแสดงให้เห็นว่าการบริหารความเสี่ยงองค์กรนั้น เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการสร้างคุณค่าผ่านกลยุทธ์และตัวแบบธุรกิจขององค์กรอย่างแท้จริง

“Good risk management and internal control are necessary for long term success of all organizations.” – COSO

(บทความจาก TRIS Academy Club Issue4 January 2018, "Organizational Excellence" โดย ดร.สุรเดช จงวรรณศิริ ผู้อำนวยการ สถาบันวิทยาการจัดการ ทริส คอร์ปอเรชั่น)

๓.๑.๒.๒ การบริหารความเสี่ยงขององค์กรหรือ ERM นั้นเป็นแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบใหม่ ซึ่งแตกต่างจาก แนวคิดแบบเดิมหลายประการที่สำคัญมี ดังนี้

แบบเดิม	ERM
ทำแยกเป็นส่วน ๆ หรือฝ่าย ๆ	ทำแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
บริหารแบบตั้งรับ (รอให้เกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ไข)	บริหารแบบเชิงรุก (ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น)
ทำเป็นครั้งคราวหรือเฉพาะกิจ	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
มุ่งเน้นด้านลบเพื่อลดความเสียหาย	มุ่งเน้นด้านบวกด้วยโดยแสวงหาโอกาสที่จะเป็นประโยชน์แก่องค์กร ควบคู่กับด้านลบ

๓.๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision ควบคุมและตรวจสอบโดยใช้อำนาจกฎหมาย หน่วยงานของทางราชการจะเน้นที่การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance) ซึ่งจำเป็นแต่ได้ผลน้อยในการสร้าง “คุณภาพ” “คุณค่า” ที่เกิดจากการตรวจสอบ นอกจากนั้นยังเป็นการเน้น “อดีต” มากกว่า “ปัจจุบัน” และ “อนาคต”

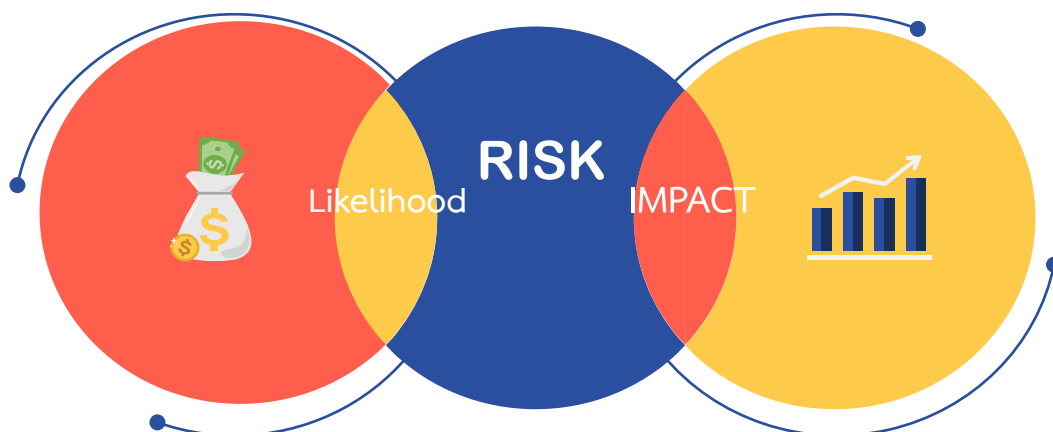
๓.๓ วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๓ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมิน ดังนี้

- ๑) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยงหน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส และด้านผลกระทบและการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสียหาย ในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ
- ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสียหายนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ตัวอย่าง การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ในคู่มือนี้เป็นเพียงตัวอย่างในการกำหนดเกณฑ์ โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ทั้งนี้หน่วยงานต้องเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตามความเหมาะสมของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ตัวอย่าง เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

๒. ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๔	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่..... บาท ถึง..... บาท
๑	ความเสียหาย..... บาท หรือน้อยกว่า

๓. ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษซึ่งมีความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

๔. ตัวอย่าง เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	แทบจะไม่มี

๕. ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตโครงการตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลัง กู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓

โอกาสเกิด (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๐ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

ผลกระทบ (Impact)	
๕	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก (ตั้งแต่ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป)
๔	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง (ตั้งแต่ ๑,๕๐๐,๐๐๐ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท)
๓	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง (ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท)
๒	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ (ตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท)
๑	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก (ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท)

๖. เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตโดยการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิด ความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน ให้ละเอียดและชัดเจน มากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงาน อาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

การค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้า ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward-looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัด จากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย มาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) เพื่อนำมาจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามแบบฟอร์มตาราง ที่ ๑

ตัวอย่าง การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
	ระบุขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินตั้งแต่ ต้นจนถึงสิ้นสุด	ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน	ให้คะแนน ตามเกณฑ์ L และ I ตามที่หน่วยงานกำหนด	นำผลคูณ (L x I) ใส่คะแนน และระดับว่าสูงมาก/ สูง กลาง /ต่ำ (ดูตามตารางจัดระดับความรุนแรงความเสี่ยงการทุจริต)	

๑. ตัวอย่าง การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
	การจ้างแรงงาน งบประมาณ ----- บาท จ้างงาน รวม ..... คน ประกอบด้วย กิจกรรม	<p>การจ้างแรงงานในระดับพื้นที่</p> <p>๑. อาจมีการจ้างแรงงานโดยไม่มี ตัวตนจริง หรือจ้างไม่ครบตามจำนวน แต่นำรายชื่อ (รายชื่อผี) มาสวมสิทธิ์ แต่มีการเบิกจ่ายครบ</p> <p>๒. จ้างแรงงานที่จ้างไม่สามารถ ทำงานได้จริงแต่ให้คนอื่นทำงานแทน (จ้างช่วง)</p> <p>๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กำกับดูแล รับผิดชอบ มีการยึดบัตร เอทีเอ็ม ATM ของผู้รับจ้าง เพื่อถอน เงิน สด มาเบิกจ่ายให้ แต่ไม่เต็มจำนวน ให้กับผู้รับจ้าง</p> <p>๔. มีการจัดทำหลักฐานผลการ ดำเนินงานของแรงงานที่รับจ้าง เพื่อ ประกอบการเบิกจ่ายไม่ตรงตามความจริง</p> <p>๕. กิจกรรมบางส่วนเจ้าหน้าที่รับ ดำเนินการเองโดยแบ่งปันผลประโยชน์ ตามอัตราที่ตกลงร่วมกัน</p> <p>๖. มีการนำกล้าไม้ที่จ้างแรงงาน ผลิตได้เกินเป้าหมาย นำไปจำหน่ายหรือ นำมาสวมโครงการที่ได้รับงบประมาณปึกคอก แล้ว</p>	๔	๕	๒๐ /สูงมาก
<p>ใคร : ฝ่ายหรือตำแหน่งภายใน หน่วยงาน ทำไมต้องทำการทุจริต เพื่อให้ ได้อะไร โดยใช้วิธีการอะไร ที่แสดงถึง พฤติกรรมที่สื่อในทางทุจริต มีใครให้ความร่วมมือ</p>					

๒. ตัวอย่าง การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
	การจ้างแรงงาน งบประมาณ ..... บาท ค่าตอบแทนจ้างงานต่ำลละ ... คน จำนวน ..... ตำบล รวม ..... คน เดือนละ ..... บาท จำนวน ๑๒ เดือน	๑. คณะกรรมการคัดเลือกแรงงาน อาจมีการใช้ดุลยพินิจที่ไม่เป็น มาตรฐานเดียวกันทุกอำเภอ มีการ ช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆเพื่อให้คน ของพวกพ้องได้รับการคัดเลือก ๒. การกำกับดูแลของอำเภอที่ รับผิดชอบ ข้อมูลการจ้างงานที่ส่งไปเพื่อเบิก จ่ายเงินไปยังผู้รับจ้าง อาจไม่ตรง ตามความเป็นจริง เช่น จำนวนวันที่ มาทำงาน หรือกรณีผู้รับจ้างลาออก ก่อนหมดสัญญาจ้าง มีการสวมสิทธิ์ แทนให้บุคคลที่ไม่มีชื่อในสัญญาจ้าง ทำงานแทน	๓	๒	๖ /ปานกลาง

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้น
เพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา แล้วนำมาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อควบคุม
หรือลดโอกาสเกิดการทุจริตโดยลำดับ ความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือก
มาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือก
ในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก
วิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมา
ประกอบด้วย

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
ของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place)
มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน (ดูคำอธิบายเพิ่มเติม) เพื่อพิจารณา
จัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุม
ความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ ตามตารางแบบฟอร์มที่ ๒

ระดับ	คำอธิบาย
	การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวงจร PDCA

ตัวอย่าง การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการหรือชื่อโครงการ.....		
หน่วยงาน.....		
ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๑.	ขั้นตอนการดำเนินงาน : ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระบุขั้นตอน และประเด็นความเสี่ยงการทุจริต เฉพาะขั้นตอนของการดำเนินงานที่มีความเสี่ยง สูงมาก/สูง หรือปานกลาง ตามตารางที่ ๑
๒.	ขั้นตอนการดำเนินงาน : ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	

*กรณีโครงการจัดซื้อจัดจ้างที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องเป็นโครงการที่ยังไม่มีการจัดซื้อจัดจ้างหรืออยู่ระหว่างดำเนินการ ให้ระบุชื่อโครงการ/งบประมาณ/วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๔. การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๔.๑ กระบวนการ/โครงการ ที่ต้องทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีรายละเอียด ดังนี้

กระบวนการหรือโครงการที่ต้องประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	
ประเภทที่	รายละเอียด
๑	<p>หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า</p> <p>ที่มีการรายงานข้อร้องเรียนทาง วินัย ตามมติ ครม.๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ และมติ ครม. ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ โดย ศปท. มีหน้าที่ติดตามและรวบรวมรายงานมายังสำนักงาน ป.ป.ท. ให้หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยคัดเลือกเรื่องร้องเรียน จำนวน ๑ เรื่อง (พิจารณาเรื่องร้องเรียนที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรมาบริหารจัดการเป็นลำดับแรก)</p>
๒	<p>๒.๑ หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า ที่ไม่อยู่ในประเภทที่ ๑ ให้คัดเลือกกระบวนการ/โครงการ โดยคัดเลือกตามลำดับ ดังนี้</p> <p>(๑) หน่วยงานที่มีกระบวนการให้บริการตาม พรบ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้คัดเลือก ๑ กระบวนการ</p> <p>(๒) หน่วยงานที่ไม่มีกระบวนการตาม (๑) ให้คัดเลือก แนวทางใดทางหนึ่ง ดังนี้</p> <p>แนวทางที่ ๑ กระบวนการด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ จำนวน ๑ กระบวนการ</p> <p>แนวทางที่ ๒ การจัดซื้อจัดจ้าง โครงการที่มีงบประมาณสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ</p> <p>๒.๒ รัฐวิสาหกิจ ให้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้</p> <p>(๑) รัฐวิสาหกิจที่มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวกับการพาณิชย์โดยตรง (ตามมาตรา ๗ (๑) พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้างฯ) ให้จัดทำประเมินความเสี่ยงการทุจริต จำนวน ๕ โครงการหรือสัญญา</p> <p>(๒) รัฐวิสาหกิจที่ไม่มีการจัดซื้อจัดจ้างตาม (๑) ให้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างโครงการที่มีงบประมาณสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ</p>

กระบวนการหรือโครงการที่ต้องประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	
ประเภทที่	รายละเอียด
	๒.๓ องค์การมหาชน ให้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้างโครงการที่มีงบประมาณสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ
๓	จังหวัด ให้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง (งบพัฒนาจังหวัด /กลุ่มจังหวัด) ของส่วนราชการระดับภูมิภาค โครงการที่มีงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ
๔	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม. สำนักงานเขต กทม และเมืองพัทยา) (๑) กรุงเทพมหานคร ให้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างโครงการที่มีงบประมาณจัดซื้อจัดจ้างสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ (๒) สำนักงานเขตใน กทม. ๕๐ เขต และเมืองพัทยา ให้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตกระบวนการให้บริการ ตาม พรบ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้คัดเลือก ๑ กระบวนงาน

* **หมายเหตุ** โครงการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ให้ระบุ ชื่อโครงการ/ งบประมาณ / วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔.๒ กลุ่มเป้าหมายและการขับเคลื่อน

๔.๒.๑ กลุ่มเป้าหมายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมจำนวน ๔๐๐ หน่วยงาน ได้แก่

- หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่าจำนวน ๑๔๖ หน่วยงาน
- รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๑ หน่วยงาน
- องค์การมหาชน จำนวน ๕๖ หน่วยงาน
- หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ จำนวน ๑๙ หน่วยงาน
- จังหวัด จำนวน ๗๖ จังหวัด
- องค์กรปกครองส่วนรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตใน กทม.

๕๐ เขตและเมืองพัทยา) จำนวน ๕๒ หน่วยงาน

๔.๒.๒ กลไกการขับเคลื่อนโดยให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) กระทรวงเคลื่อนหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ภายใต้สังกัด/กำกับ ในส่วนของ ศปท. กระทรวงมหาดไทย ให้รวมจังหวัด กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสำนักงานเขตใน กทม. ๕๐ เขต และเมืองพัทยาด้วย ทั้งนี้ให้ ศปท. กระทรวง มีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะประกอบการรายงานมายังสำนักงาน ป.ป.ท. ด้วย

๔.๓ กำหนดการรายงาน

๔.๓.๑ รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๑) และให้เผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน ภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๕

๔.๓.๒ รายงานผลดำเนินงานหรือความก้าวหน้าของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๒) และให้เผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน ภายในเดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๕

๔.๓.๓ จัดส่งรายงานประเมินความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๑ และรายงานรอบที่ ๒) มายังสำนักงาน ป.ป.ท. ๙๙ หมู่ ๔ อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ และจัดส่งไฟล์ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Email : pacmonitoring@gmail.com

๔.๔ แบบรายงาน ประกอบด้วย ๒ แบบ ดังนี้

- แบบที่ ๑ แบบรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต และแบบสรุปผลการขับเคลื่อนการรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๑)
- แบบที่ ๒ แบบรายงานผลดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต และแบบสรุปผลการขับเคลื่อนการรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๒)
- ทั้งนี้แบบรายงานสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

แบบที่ ๑ รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๑)

รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (รอบที่ ๑) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต.....					
ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยงาน (ประเภท หน่วยงาน)	ชื่อกระบวนการหรือ โครงการ	ขั้นตอนการดำเนินงาน และประเด็น ความเสี่ยงการทุจริต	คะแนนความเสี่ยงการ ทุจริต และระดับความ รุนแรงของความเสี่ยง การทุจริต	มาตรการควบคุมความ เสี่ยง การทุจริต
				ใส่คะแนนผลคูณ(L x I) และ ระดับความรุนแรงของ ความเสี่ยงการทุจริต เช่น สูงมาก/ สูง/ ปานกลาง	

คำอธิบายเพิ่มเติม

* **ประเภทหน่วยงาน** หมายถึง หน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ จังหวัด (เป้าหมายการขับเคลื่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕)

* **กรณีโครงการจัดซื้อจัดจ้าง** ที่ทำการประเมินความเสี่ยงให้ระบุ ชื่อโครงการ/ งบประมาณ /วิธีการจัดซื้อจัดจ้างตาม พรบ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐) กรณีโครงการจัดซื้อจัดจ้าง ที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ที่เข้าร่วม โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ หรือ CoST (Infrastructure Transparency Initiative : CoST) หรือ ข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) ให้ระบุไว้ด้วย

* **ขั้นตอนการดำเนินงาน** หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการ ที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ระบุเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานจะนำมาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต และระบุว่ามีความเสี่ยงการทุจริตหรือเหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริตของขั้นตอนการดำเนินงานนั้น ๆ

* คะแนนความเสี่ยง (risk score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัยคือโอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ของขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินแล้วมีความเสี่ยงการทุจริตและพิจารณาจะนำมาบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้ใส่ค่าคะแนนและระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง (ควรพิจารณาเฉพาะระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตค่าคะแนนที่มีระดับสูง-สูงมาก มาบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เป็นลำดับแรก)

* แบบรายงานสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

แบบสรุป ผลการขับเคลื่อนการรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๑)

สรุปผลการขับเคลื่อนการรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (รอบที่ ๑) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต.....		
ที่	รายการ	รายละเอียด
๑	จำนวนหน่วยงานที่ศปท.กระทรวงขับเคลื่อนทั้งหมด	(รวมจำนวนหน่วยงาน)
๒	จำนวนหน่วยงานที่ไม่ขาดส่ง	(จำนวน/ชื่อหน่วยงาน/ประเภทหน่วยงาน/ที่ขาดส่งและเหตุผลที่ขาดส่ง)
๓	ความเห็นข้อเสนอแนะของศปท.กระทรวงในฐานะกลไกการขับเคลื่อน	(อุปสรรค ปัญหาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา)

แบบที่ ๒ รายงานผลดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๒)

รายงานผลดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (รอบที่ ๒) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต.....						
ลำดับที่	ชื่อหน่วยงาน	ประเภทหน่วยงาน	ชื่อกระบวนการ/โครงการและมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	คิดเป็นร้อยละของความสำเร็จ	อุปสรรคและปัญหา
๑						
๒						
๓						

คำอธิบายเพิ่มเติม

* ร้อยละของความสำเร็จ เป็นค่าประเมินเทียบกับแผนที่กำหนดไว้ (คำนวณโดยการประมาณการ)

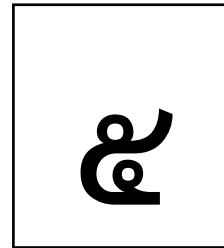
* อุปสรรคและปัญหา เช่น เจ้าหน้าที่อาจจะพยายามดำเนินการแล้วแต่ดำเนินการได้แค่ ๕๐% อาจเพราะติดปัญหาเรื่องรอการพิจารณาในการยกเว้นเพื่อแก้ไขกฎหมาย หรือข้อกำหนดซึ่งอาจใช้เวลา xx ปี

แบบสรุป ผลการขับเคลื่อนการรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (รายงานรอบที่ ๒)

สรุปผลการขับเคลื่อนการรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (รอบที่ ๒) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต.....		
ที่	รายการ	รายละเอียด
๑	จำนวนหน่วยงานที่ ศปท. กระทรวงขับเคลื่อนทั้งหมด	(รวมจำนวนหน่วยงาน)
๒	จำนวนหน่วยงานที่ขาดส่ง	(จำนวน/ชื่อหน่วยงาน/ประเภทหน่วยงาน/ที่ขาดส่งและเหตุผลที่ขาดส่ง)
๓	ความเห็น ข้อเสนอแนะของ ศปท.กระทรวง ในฐานะกลไกการขับเคลื่อน	(อุปสรรค ปัญหา ข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนา)

เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ
มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
(Corruption Risk Control)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๕. เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Control)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๕.๑ ประเภทมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินเชิงคุณภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
(Corruption Risk Control) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ประเภท
ความเสี่ยงการทุจริต

๑

ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับ
การพิจารณาอนุมัติอนุญาต
ตาม พ.ร.บ. อำนาจความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทาง
ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒

ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใส
ของการใช้อำนาจ และตำแหน่ง
หน้าที่

๓

ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใส
ของการใช้จ่ายงบประมาณและ
การบริหารจัดการทรัพยากร
ภาครัฐ

๕.๒ เกณฑ์ประเมินเชิงคุณภาพ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Control) ระดับผลการประเมิน แบ่งเป็น ๓ ระดับ (Scale) ดังนี้

โดยมีรายละเอียดเกณฑ์การประเมินแต่ละระดับจำแนกตามประเภทของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต และการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

- ประเภทที่ ๑ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
- ประเภทที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ประเภทที่ ๓ จัดซื้อจัดจ้าง

เกณฑ์การประเมิน ประเภทที่ ๑ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ประเภท	เกณฑ์การประเมิน “มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Control)
๑. การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ	ระดับคะแนน P (ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ)
	<p>๑) มีมาตรการที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนา ปรับปรุงการให้บริการที่มีความโปร่งใส เช่น การปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานหรือคู่มือการให้บริการประชาชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อควบคุมการใช้ดุลยพินิจให้มีมาตรฐานเดียวกัน การเปิดเผยคู่มือการให้บริการประชาชนในรูปแบบที่เข้าใจง่าย และเปิดเผยในระบบออนไลน์ (Simplify and Online) เป็นต้น</p> <p>๒) แสดงให้เห็นถึงการนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่ได้กำหนดไว้ ไปสู่การปฏิบัติ มีการบังคับใช้ หรือมีการวางระบบการขับเคลื่อนในหน่วยงาน</p>

ประเภท	เกณฑ์การประเมิน“มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Control)
	ระดับคะแนน G (ต้องผ่านเกณฑ์ระดับ P ก่อน)
	<p>๓) มีมาตรการ ที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาประสิทธิภาพ การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ของประชาชนให้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น ถูกลง ลดอุปสรรค การให้บริการ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการค้าการลงทุน อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น</p> <p>(๑) การลดขั้นตอนการให้บริการ / การลดระยะเวลาการให้บริการ</p> <p>(๒) การชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต</p> <p>(๓) การพัฒนารูปแบบการให้บริการแบบอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>(๔) อื่น ๆ เช่น วิธีการปรับปรุงงานบริการโดยยกเลิกคณะกรรมการในการพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต หรือมีมาตรการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย Digital transformation เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ การเปิดเผยคู่มือการให้บริการประชาชนในรูปแบบที่เข้าใจง่าย (Simplify and Online) มากกว่าภาษาไทย การจัดทำแบบฟอร์มเอกสารราชการสองภาษา เป็นต้น</p> <p>๔) มีมาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมการไม่รับสินบนและไม่เรียกร้องผลประโยชน์ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกระบวนงานที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เช่น ระเบียบ คำสั่ง คู่มือ หรือแนวทาง ฯลฯ ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูง ในการที่จะทำทุจริตเนื่องจากมีลักษณะงานที่เฉพาะตัวหรือมีหน้าที่และอำนาจ โดยต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเฉพาะ กระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงเพื่อลดหรือขจัดโอกาสการกระทำการทุจริต (ต้องไม่เป็นนโยบาย มาตรการ คู่มือ หรือ แนวทางที่ประกาศในภาพรวมของหน่วยงานที่ไม่มีภาระบุเฉพาะเจาะจงที่สำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงชัดเจน)</p> <p>๕) แสดงให้เห็นถึงการนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่ได้กำหนดไว้ ไปสู่การปฏิบัติ มีการบังคับใช้ ที่ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในสังกัดหรือภายใต้กำกับ เช่น ส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนราชการส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค (ถ้ามี)</p>
	ระดับคะแนน E (ต้องผ่านเกณฑ์ระดับ G ก่อน)
	<p>๖) มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายนอกหน่วยงาน ในการประเมินความเสี่ยงหรือการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริตเพื่อไปจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</p>

เกณฑ์การประเมิน ประเภทที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ประเภท	เกณฑ์การประเมินแต่ละระดับจำแนกตามประเภทของการประเมินความเสี่ยง
๒.การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่	ระดับคะแนน P (ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ)
	<p>๑) มีมาตรการ แนวปฏิบัติ เกณฑ์ หรือการพัฒนากระบวนการโปร่งใสการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ เช่น การควบคุม ตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ/หรือลดการใช้ดุลยพินิจ หรือมีมาตรการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงถึงความโปร่งใส (โดยเฉพาะขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความเสี่ยงสูง)</p> <p>๒) แสดงให้เห็นถึงการนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่ได้กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ มีการบังคับใช้ หรือมีการวางระบบการขับเคลื่อนในหน่วยงาน</p>
	ระดับคะแนน G (ต้องผ่านเกณฑ์ระดับ P ก่อน)
	<p>๓) มีมาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมการไม่รับสินบนและไม่เรียกร้องผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของกระบวนการหรืองานที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เช่นระเบียบ คำสั่ง คู่มือ หรือ แนวทาง ฯลฯ ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงในการที่จะทำทุจริตเนื่องจากมีลักษณะงานที่เฉพาะตัว หรือมีหน้าที่และอำนาจ โดยต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเฉพาะกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงเพื่อการลดหรือขจัดโอกาสการกระทำทุจริต (ต้องไม่เป็นนโยบาย มาตรการ คู่มือ หรือ แนวทางที่ประกาศ ในภาพรวมของหน่วยงานที่ไม่มีการระบุเฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงชัดเจน)</p> <p>๔) แสดงให้เห็นถึงการนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่ได้กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ มีการบังคับใช้ ที่ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในสังกัดหรือภายใต้กำกับ เช่น ส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค (ถ้ามี)</p>
	ระดับคะแนน E (ต้องผ่านเกณฑ์ระดับ G ก่อน)
<p>๕) มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภายนอกหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกหน่วยงาน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้รับบริการ ในการประเมินความเสี่ยงหรือการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพื่อไปจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต</p>	

เกณฑ์การประเมิน ประเภทที่ ประเภทที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง

ประเภท	เกณฑ์การประเมินแต่ละระดับจำแนกตามประเภทของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๓. การ จัดซื้อจัดจ้าง	ระดับคะแนน P (ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ)
	<p>๑) มีมาตรการฯ เช่น แนวปฏิบัติ เกณฑ์ ระบบ เป็นต้น ที่แสดงถึงความโปร่งใสในการดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้าง (โดยเฉพาะขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความเสี่ยงสูง)</p> <p>๒) แสดงให้เห็นถึงการนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่ได้กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ มีการบังคับใช้ หรือมีการวางระบบการขับเคลื่อนในหน่วยงาน</p>
	ระดับคะแนน G (ต้องผ่านเกณฑ์ระดับ P ก่อน)
	<p>๓) มีมาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรมการไม่รับสินบนและไม่เรียกร้อยผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เช่น ระเบียบ คำสั่ง คู่มือ หรือ แนวทาง ฯลฯ ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงในการที่จะทำทุจริตเนื่องจากมีลักษณะงานที่เฉพาะตัว หรือมีหน้าที่และอำนาจ โดยต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเฉพาะกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงเพื่อการลดหรือขจัดโอกาสการกระทำการทุจริต (ต้องไม่เป็นนโยบาย มาตรการ คู่มือ หรือ แนวทางที่ประกาศ ในภาพรวมของหน่วยงานที่ไม่มีการระบุเฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงชัดเจน)</p>
	ระดับคะแนน E (ต้องผ่านเกณฑ์ระดับ G ก่อน)
<p>๔) มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้</p> <p>๔.๑ จัดให้มีมาตรการเปิดเผย (disclosure) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการการจัดซื้อจัดจ้างที่นอกเหนือจาก พรบ.จัดซื้อจัดจ้างกำหนดให้เปิดเผย เพื่อเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่ให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงาน เช่นอาจประยุกต์ตามแนวการเปิดเผยข้อมูลโครงการตามแนว โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ หรือ CoST (Infrastructure Transparency Initiative) หรือ CoST เช่น จำนวนบริษัทที่เข้าร่วมประกวดราคา ชื่อสัญญา และเลขที่สัญญา การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการตามสัญญาการตรวจสอบและรายงานการประเมินผลโครงการ เป็นต้น</p> <p>๔.๒ จัดให้มีสัญญาคุณธรรม (ความร่วมมือกัน ๒ ฝ่าย ในการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างข้อตกลงระหว่างรัฐกับเอกชน) ตัวอย่างการกำหนดสาระสำคัญของสัญญาคุณธรรม ทั้งนี้ อาจนำสาระสำคัญตามข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) มาประยุกต์ใช้</p> <p>ตัวอย่างเช่น ขอบเขตของงานและประกาศจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่าผู้ประสงค์จะเข้าร่วมการเสนอราคากับหน่วยงานของรัฐจะต้องลงนามใน “สัญญาคุณธรรม” ซึ่งเป็นเอกสารที่ยื่นพร้อมกับเอกสารการยื่นข้อเสนอ หากไม่ลงนามในสัญญา</p>	

	<p>คุณธรรมจะไม่มีสิทธิเข้าร่วมการเสนอราคาในโครงการนั้น</p> <p>สัญญาคุณธรรม โดยอาจจะระบุข้อความเพิ่มเติมในสัญญาคุณธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้างหรือผู้เข้าทำสัญญา ดังนี้</p> <p>๑. หน่วยงานภาครัฐ ต้องกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต เช่น มิให้มีการเรียกรับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น ในการกำหนดเงื่อนไขหรือผลประโยชน์ตอบแทน เพื่อช่วยเหลือให้ผู้ที่เข้ายื่นข้อเสนอ หรือผู้เข้าร่วมเสนอราคาในโครงการรายใดได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการโดยไม่เป็นธรรม หรือกีดกันผู้ที่เข้ายื่นข้อเสนอหรือผู้เข้าร่วมเสนอราคาในโครงการรายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการยื่นข้อเสนอหรือเสนอราคาอย่างเป็นธรรม</p> <p>๒. ผู้รับจ้างหรือผู้เข้าทำสัญญา จักไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการให้เสนอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับโครงการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือผู้ที่เข้ายื่นข้อเสนอหรือผู้เข้าร่วมเสนอราคารายอื่น เพื่อจูงใจให้กระทำการไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด ๆ อันมิชอบไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม หรือสมยอมกันในการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐเจ้าของโครงการ หรือในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างหรือในการปฏิบัติตามสัญญา ทั้งก่อน ระหว่าง การเสนอราคา และหลังการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง</p>
--	---

แนวทางการ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

๖

๖. แนวทางการจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

๖.๑ กรอบแนวคิด

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่จัดส่งสำนักงาน ป.ป.ท. ที่ผ่าน ๆ มาพบว่าส่วนใหญ่ได้นำขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบกฎหมายและมาตรการอบรมปลูกจิตสำนึก โครงการอบรมให้ความรู้ หรือนโยบาย มาตรการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ประกาศในภาพรวมขององค์กรมากำหนดเป็นมาตรการ โดยไม่สอดคล้อง ตรงประเด็นจุดเสี่ยงการทุจริตที่แท้จริง คู่มือฉบับนี้ขอนำแนวตัวอย่าง การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ เพื่อให้คดีการทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง ตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนแม่บทย่อย ด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การจัดทำมาตรการเป็นวิธีการออกแบบระบบหรือกระบวนการอย่างเป็นระบบ ซึ่งสิ่งที่ต้องการอันดับแรกของการจัดทำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต คือ ผลลัพธ์ (Outcome) ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายจะต้องมีวิธีการ (How To) อันประกอบด้วยกระบวนการนำเข้า (Input) เช่น ขั้นตอน กระบวนการ เพื่อให้มาตรการที่ตั้งไว้บรรลุเป้าหมาย หากมีผลลัพธ์เกิดขึ้นมากกว่า ๑ อย่าง ผลลัพธ์นั้นเป็นผลพลอยได้ (By Product) ของมาตรการที่กำหนดไว้

ข้อมูลที่น่ามาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ต้องได้มาจากการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตามรูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต เสมือนเป็นต้นน้ำ เพื่อนำมาสู่การกำหนดมาตรการได้ตรงจุด เป็นเสมือนกลางน้ำ ส่วนมาตรการที่กำหนดไว้ต้องนำไปสู่การบังคับใช้ ด้วยการกำกับ ติดตาม ประเมินผลเพื่อนำมาทบทวนในการปรับมาตรการให้สามารถควบคุมความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการที่ดีต้องสามารถตอบสนอง รูปแบบพฤติการณ์ของความเสี่ยงที่ค้นพบเป็นเสมือนปลายน้ำ มาตรการต่างๆ ต้องมีการทบทวน ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพราะรูปแบบการทุจริต มีการพัฒนาเปลี่ยนรูปแบบอยู่ตลอดเวลาเช่นกัน

๖.๒ แนวตัวอย่าง การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Control)

๖.๒.๑ การควบคุมการปฏิบัติงาน (Operational Control)

Operational Control การระบุมาตรการควบคุม ขั้นตอนตรวจสอบการทำงาน หรือข้อปฏิบัติอะไรที่ช่วยลดหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต เช่น

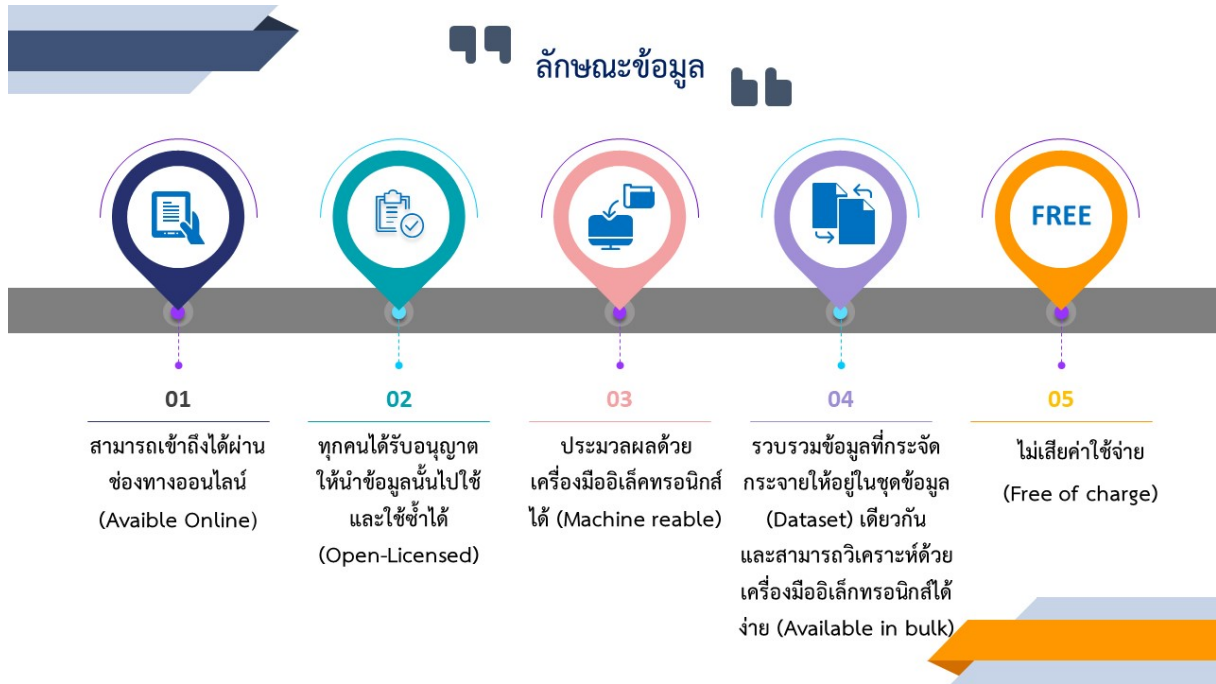
- จัดให้มี Documentation ในการปฏิบัติงาน เช่น การบันทึกภาพ เสียงฯลฯ
- การใช้เอกสาร การรับรองตนเองเพื่อควบคุมในขั้นตอนที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ หรือตรวจสอบได้ยาก หรือไม่สามารถพิสูจน์ได้
- การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบการตรวจสอบ ตรวจสอบ
- การกระทบข้อมูล อย่างน้อย ๒ แหล่งข้อมูลให้ตรงกัน
- การตรวจนับทางกายภาพจริง (ไม่ตรวจเพียงเอกสารอย่างเดียว)
- การใช้ระบบเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการ เพื่อลดการเผชิญหน้า
- เปลี่ยน/ปรับ Process
- ลดขั้นตอน ลดดุลยพินิจ

๖.๒.๒ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) เช่น

๖.๒.๒.๑ การเปิดเผยข้อมูล โดยมีนิยามที่เกี่ยวข้อง และตัวอย่างรายการข้อมูล

ข้อมูลเปิดภาครัฐ หมายถึงข้อมูลของรัฐบาลที่ถูกเปิดเผยผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงนำไปใช้ต่อหรือแจกจ่ายได้โดยปราศจากข้อจำกัดใดๆ (องค์การสหประชาชาติ, ๒๐๑๖) รัฐบาลเปิด คือ วัฒนธรรมการกำกับดูแลที่ส่งเสริมหลักการของความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอันที่จะสนับสนุนประชาธิปไตยโดยรวม (OECD, ๒๐๑๗)

คุณลักษณะของข้อมูลเปิด (World Wide Web Foudation, ๒๐๑๕)

➤ ลักษณะของข้อมูลที่เปิดเผย (Open Data)

- ๑) ข้อมูลถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ (Complete)
- ๒) เป็นข้อมูลพื้นฐานไม่ถูกปรุงแต่ง (Primary)
- ๓) อยู่ในเวลาที่เหมาะสมเพื่อรักษาคุณภาพของข้อมูล (Timely)
- ๔) สะดวกในการเข้าถึง (Accessible)
- ๕) สามารถนำไปใช้ประโยชน์โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์สามารถประมวลผลได้ (Machine Process able)
- ๖) ต้องเปิดเผยโดยไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discriminatory)
- ๗) ต้องไม่มีลิขสิทธิ์ (Non-proprietary)
- ๘) ทุกคนมีสิทธิใช้ข้อมูลได้ (License-free)

➤ ตัวอย่าง รายการข้อมูลในการเปิดเผยเชิงรุก

- เปิดเผย ให้ผู้ประกอบการทราบว่าผู้เชี่ยวชาญท่านใดเป็นผู้ประเมินเอกสาร/ตรวจในการขอใบอนุญาต หรือการออกใบรับรองมาตรฐานต่างๆ
- เปิดเผยข้อมูลการจ่ายเงินสนับสนุน เงินอุดหนุน ช่วยเหลือ บริจาค ให้กับองค์กร หน่วยงาน กลุ่มบุคคล หรือบุคคล ย้อนหลัง
- เปิดเผยข้อมูลรายชื่อผู้เสียหายให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจเปิดเผยลำดับที่เสียหายลำดับสูงสุด ๑-๑๐๐ ของแต่ละประเภทย้อนหลัง ๓-๕ ปี
- เปิดเผยข้อมูล สถานะเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการ /งบประมาณที่มีการจ่ายขาดเงินสะสม ย้อนหลัง จนถึงปัจจุบัน

- เปิดเผยงบประมาณ /วิธีการบริหารจัดการโครงการต่างๆ ที่ได้รับเงินลักษณะเป็นอุดหนุนทั่วไป หรือเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ย้อนหลัง จนถึงปัจจุบัน
- เปิดเผยรายชื่อสถานะผู้ประกอบการ/ หน่วยงานที่มีการจ้างคนพิการเข้าทำงานอัตราค่าจ้าง ย้อนหลัง ๓-๕ ปี
- เปิดเผยรายชื่อ ความเชี่ยวชาญ อัตราค่าจ้าง ของที่ปรึกษาโครงการทุกราย โดยเฉพาะโครงการที่มีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีงบประมาณสูง
- เปิดเผยรายชื่อโรงเรียนเอกชน/งบประมาณ ที่ได้รับเงินอุดหนุน ย้อนหลัง ๓-๕ ปี
- เปิดเผยรายชื่อนักวิจัย สถาบัน /งบประมาณที่ได้รับเงินสนับสนุน ย้อนหลัง ๓-๕ ปี
- เปิดเผยแผนและผลการตรวจสอบตามมาตรฐานต่างๆ เช่นความปลอดภัยในสถานประกอบการ ฯลฯ
- เปิดเผยรายชื่อผู้รับจ้าง หรือคู่สัญญาในการจัดซื้อจัดจ้าง ย้อนหลัง ๓-๕ ปี (เฉพาะโครงการที่มีงบประมาณตั้งแต่ xxx ล้านบาท ขึ้นไปแล้วแต่หน่วยงานจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์) เปิดเผยโครงการ/ กิจกรรม /งบประมาณ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจากการจ่ายขาดเงินสะสม ย้อนหลัง ๓-๕ ปี
- เปิดเผยรายชื่อวัด/งบประมาณที่ได้รับเงินสนับสนุน อุดหนุนจากรัฐ หรือเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้กับวัด
- เปิดเผยจำนวนเงินที่สนับสนุนหรือบริจาคให้กับโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษา ย้อนหลังจนถึงปัจจุบัน แสดงสถานะการเงินของสมาคมผู้ปกครองนักเรียน
- เปิดเผยรายชื่อคณะกรรมการในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตต่างๆ ระดับจังหวัด/ส่วนกลาง
- เปิดเผยผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตต่างๆ ระดับจังหวัด/ส่วนกลาง
- เปิดเผยวาระการประชุมของคณะกรรมการในการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตต่างๆ ระดับจังหวัด/ส่วนกลาง
- รายละเอียดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement) โครงการที่มีงบประมาณสูงสุดของหน่วยงาน/โครงการที่มีผลกระทบต่อสาธารณชน เช่น กระบวนการจัดทำโครงการ/ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น TOR วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน/รายชื่อผู้เข้าร่วมประกวดราคา/การเปลี่ยนแปลงแก้ไขสัญญา การตรวจสอบรายงานผลการประเมินโครงการหรือประยุกต์ตามแนวการเปิดเผยข้อมูลโครงการตามแนวโครงการ ความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ หรือ CoST (Infrastructure Transparency Initiative) หรือ CoST เช่น จำนวนบริษัทที่เข้าร่วมประกวดราคา ชื่อสัญญา และเลขที่สัญญา การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการตามสัญญา การตรวจสอบและรายงานการประเมินผลโครงการ เป็นต้น
- เปิดเผยข้อมูลงบประมาณ รายรับ รายจ่าย ของกองทุน ที่อยู่ในกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี และข้อมูลย้อนหลัง

๖.๒.๒.๒ มาตรการเสริมสร้างวัฒนธรรม การไม่รับสินบนและไม่เรียกร้องผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เช่น ระเบียบ คำสั่ง คู่มือ หรือ แนวทาง ฯลฯ ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงที่จะทำทุจริตเนื่องจากมีลักษณะงานที่เฉพาะตัว หรือมีหน้าที่และอำนาจ โดยต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเฉพาะกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงเพื่อลดหรือขจัดโอกาสการกระทำการทุจริต (ต้องไม่เป็นนโยบาย มาตรการ คู่มือ หรือแนวทางที่ประกาศในภาพรวมของหน่วยงานที่ไม่มีการระบุ

เฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงชัดเจน) ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถตอบคำถามนี้ได้ก่อน

- ✚ ใครให้ ถ้าไม่ใช่เรามีตำแหน่งหน้าที่นี้เค้าจะให้เราหรือไม่
- ✚ ให้อะไร ของขวัญ สินน้ำใจ หรือการเลี้ยงรับรอง หุหรหหรือแพงเกินไปหรือไม่
- ✚ ให้เมื่อใด ช่วงเวลาหรือความบ่อยครั้งในการให้หรือเลี้ยงรับรอง เช่น
ใกล้การขออนุมัติ อนุญาต ต่อใบอนุญาต ประมูลโครงการของรัฐ
- ✚ ทำไมต้องรับ รับแล้วจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดุลยพินิจ หรือเอื้อประโยชน์
ภายหลังหรือไม่ผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น

สินบน (Bribery) : ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

ค่าอำนวยความสะดวก : คือค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการให้เพียงเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐจะดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการ หรือเป็นการกระตุ้นให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วขึ้น โดยกระบวนการนั้นไม่ต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการกระทำอันชอบด้วยหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้น

ค่ารับรอง และของขวัญ ค่ารับรองและของขวัญ : เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของผู้รับบริการรัฐ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี หรือเป็นการแสดงออกซึ่งสินน้ำใจ วัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งอาจรวมถึง ค่าที่พัก ค่าโดยสาร การศึกษาดูงาน ค่าอาหารและเครื่องดื่ม บัตรกำนัล ฯลฯ

สินน้ำใจ : คือความเอื้อเพื่อเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการมีน้ำใจ ความมีมิตรไมตรี การดูแลกันและกัน เป็นต้น โดยอาจหวังการเอาประโยชน์จากการใช้อำนาจรัฐของผู้รับในอนาคต

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เป็นค่าสิ่งของใด ๆ ที่มีค่าทางการเงินรวมถึงสิ่งใช้แทนเงินสดและสิ่งที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าหรือบริการได้

➤ **ตัวอย่าง สำหรับเจ้าหน้าที่ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงในการที่จะทำทุจริตเนื่องจากมีลักษณะงานที่เฉพาะตัวหรือมีหน้าที่และอำนาจ โดยต้องเป็นมาตรการที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเฉพาะ (ระบุตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง)**

๑. การรักษาความลับ : ต้องรักษาความลับของทางราชการที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ การเปิดเผยข้อมูลจะกระทำต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่และเป็นประโยชน์แก่ราชการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น เช่น ไม่เล่าหรือสนทนากับเพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่อยู่ส่วนราชการอื่น หรือบุคคลใกล้ชิดในเรื่องข้อมูลการปฏิบัติงาน

๒. การวางตัว : ควรวางตัวให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ เช่น การแสดงตนต่อบุคคลสาธารณะ การสนทนา การสมาคมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน อันอาจสื่อไปในทางไม่สุจริต ภาพลักษณ์ของหน่วยงานและเกียรติยศ ชื่อเสียง ซึ่งจะนำมาถึงความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของคนในสังคม

๓. ห้ามบุคลากร และครอบครัว เรียกร้อง หรือรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ให้ระมัดระวังในเรื่องนี้อย่างเข้มงวด เพราะอาจเข้าข่ายการรับสินบน ผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงบุคคลใกล้ชิด และคนในครอบครัวด้วย ตัวอย่างคำถามง่าย ๆ ในการปฏิบัติตัว เช่นใครให้ ถ้าไม่ใช่เรามีตำแหน่งหน้าที่นี้เค้าจะให้เราหรือไม่ให้อะไร ของขวัญ สินน้ำใจ หรือการเลี้ยงรับรอง หุหรหหรือแพงเกินไปหรือไม่ ให้เมื่อใด ช่วงเวลาหรือความบ่อยครั้งในการให้หรือเลี้ยงรับรอง

เช่น ช่วงใกล้การขออนุมัติ อนุญาต ต่อใบอนุญาต ประมูลโครงการของรัฐ ทำไมต้องรับ รับแล้วจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดุลยพินิจ หรือเอื้อประโยชน์ภายหลังหรือไม่ และมีหน้าที่แจ้งให้บุคคลภายนอกทราบถึงนโยบายการรับของขวัญดังกล่าวอย่างทั่วถึง

๔. การรับงานนอก : การอาสา ช่วยเหลือ ผู้รับบริการ คู่สัญญา หรืออื่น ๆ ไม่ควรรับงานมาดำเนินการ แม้นอกเวลาราชการ เพราะอาจทำให้มีการกล่าวอ้างว่า สามารถฝากเจ้าหน้าที่ หรือเป็นการรับรองผลงานในเบื้องต้นแล้ว และอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนได้ในภายหลัง

๖.๒.๓ การควบคุม การตรวจสอบ (Monitoring Control)

การออกแบบระบบตรวจเฝ้าระวัง (MONITORING SYSTEM) วงรอบการติดตามผล และ/หรือรอบ/การสุ่มตรวจสอบ ตรวจสอบอะไร ใครเป็นผู้ตรวจ เป็นระยะตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ/การตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise check) หรือการวางระบบในการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance) การแบ่งแยกหน้าที่เพื่อลดช่องทางการเกิดการทุจริต ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability System) เป็นต้น

ภาคผนวก

๗

๗.๑ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๗.๑.๑ เป้าหมายและตัวชี้วัดของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ดังนี้

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	ปี ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	ปี ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
ประเทศไทย ปลอดการ ทุจริตและ ประพฤติมิชอบ	ดัชนีการรับรู้ การ ทุจริตของ ประเทศไทย (อันดับ/คะแนน)	อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๕๔ และ/หรือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนน	อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๔๓ และ/หรือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๕๗ คะแนน	อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๓๒ และ/หรือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๖๒ คะแนน	อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ และ/หรือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๓ คะแนน

๗.๑.๒ แหล่งข้อมูลซึ่ง TI นำมาใช้ประเมินประเทศไทย

ลำดับ	แหล่งข้อมูล	(code)	ข้อมูลผู้ให้บริการ (Data Provider)
๑	Bertelsmann Foundation Transformation Index	BF (TI)	Bertelsmann Stiftung
๒	Economist Intelligence Unit Country Risk Service	EIU	Economist Intelligence Unit
๓	Global Insights Business Conditions and Risk Indicators	GI	IHS Global Insight Global Risk Service
๔	IMD World Competitiveness Yearbook	IMD	IMD World Competitiveness Center
๕	Political and Economic Risk Consultancy	PERC	Political and Economic Risk Consultancy
๗	World Economic Forum Executive Opinion Survey	WEF	World Economic Forum
๘	World Justice Project Rule of Law Index	WJP	World Justice Project
๙	Varieties of Democracy Project	VDEM	University of Gothenburg, V-Dem

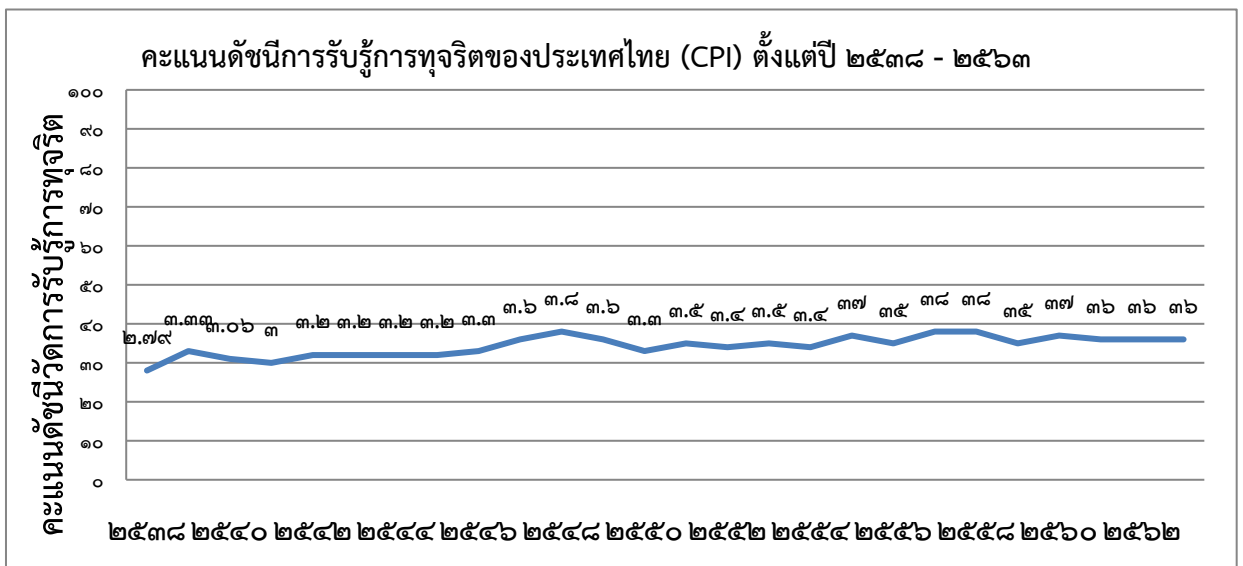

ลำดับ	แหล่งข้อมูล	(code)	ข้อมูลผู้ให้บริการ (Data Provider)
			Institute and University of Notre Dame

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในประเทศเยอรมนี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ และมีสถานะเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ โดยในการจัดทำคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้รวบรวมข้อมูลด้านการทุจริตคอร์รัปชันจากฐานข้อมูลที่เป็นการจัดอันดับหรือดัชนีชี้วัดซึ่งจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งนี้ TI ได้เผยแพร่ข่าวสาร การจัดลำดับและการจัดทำค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) เป็นประจำทุกปี ผ่านเว็บไซต์ <https://www.transparency.org>

๗.๑.๓ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ประเทศไทย

แหล่งข้อมูล		๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓
๑. BF(TI)	Bertelsmann Foundation Transformation Index	๔๐	๔๐	๔๐	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗
๒. EIU	Economist Intelligence Unit Country Risk Service	๓๘	๓๘	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗
๓. GI	Global Insights Business Conditions and Risk Indicators	๔๒	๔๒	๒๒	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕
๔. IMD	IMD World Competitiveness Yearbook	๓๓	๓๘	๔๔	๔๓	๔๑	๔๕	๔๑
๕. PERC	Political and Economic Risk Consultancy	๓๕	๔๒	๓๘	๔๑	๓๗	๓๘	๓๘
๖. PRS	The PRS Group International Country Risk Guide (ICRG)	๓๑	๓๑	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒
๗. WEF	World Economic Forum Executive Opinion Survey	๓๙	๔๓	๓๗	๔๒	๔๒	๔๓	๔๓
๘. WJP	World Justice Project Rule of Law Index : WJP	๔๔	๒๖	๓๗	๔๐	๔๐	๓๘	๓๘
๙. VDEM	Varieties of Democracy Project	-	-	๒๔	๒๓	๒๑	๒๐	๒๐
คะแนน (จากเต็ม ๑๐๐) / ลำดับที่ / จากจำนวนประเทศทั้งหมดที่ถูกประเมิน		๓๘/๘๕/ ๑๗๕	๓๘/๗๖ /๑๖๘	๓๕/๑๐๑ /๑๗๖	๓๗/๙๖/ ๑๘๐	๓๖/๙๙/ ๑๘๐	๓๖/๑๐๑ / ๑๘๐	๓๖/๑๐๔/ ๑๘๐

๗.๑.๔ ผู้ประเมิน วิธีการประเมินแหล่งข้อมูล

ตารางแสดงรายละเอียดของแต่ละแหล่งข้อมูลซึ่งองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ
นำมาใช้ประเมินประเทศไทย จำนวน ๙ แหล่งข้อมูล

Code	ผู้ประเมิน/วิธีการประเมิน	ประเด็นคำถามที่ TI นำมาจัดทำ CPI
๑. BF (TI)	<p>ผู้ประเมิน มูลนิธิเบอร์เทลแมนน์ (จัดตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๐) เป็นองค์กรเอกชน ตั้งอยู่ในประเทศเยอรมนี</p> <p>วิธีการประเมิน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญของแต่ละประเทศ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญของประเทศไทย คือ Napisa Waitookiat อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยนเรศวร และ Paul Chambers อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยนเรศวร</p>	<p>๑. คุณเห็นด้วยในระดับใดว่าเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจในทางมิชอบจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหรือถูกลงโทษ</p> <p>๒. คุณเห็นด้วยในระดับใดว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน</p> <p>คะแนน ๑ - ๑๐</p> <p>๑๐ คือ ระดับต่ำสุดของการคอร์รัปชัน และ ๑ คือ ระดับสูงสุดของการคอร์รัปชัน</p>
๒. EIU	<p>ผู้ประเมิน Economist Intelligence Unit (EIU) เป็นแผนกหนึ่งใน Economist Group ซึ่งเป็นบริษัทลูกของหนังสือพิมพ์ Economist Newspaper เป็นองค์กรวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการแสวงหาผลกำไร</p> <p>วิธีการประเมิน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญของ EIU ประมาณ ๒ - ๓ คน</p>	<p>๑. การจัดสรรงบประมาณและการใช้เงินสาธารณะเป็นไปตามขั้นตอนและมีความพร้อมรับผิดชอบหรือไม่</p> <p>๒. รัฐมนตรีหรือหน่วยงานภาครัฐมีการใช้เงินสาธารณะอย่างไม่เหมาะสม (เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคการเมือง) หรือไม่</p> <p>๓. มีเงินพิเศษที่สามารถดำเนินการใช้จ่ายอย่างไม่ต้องรับผิดชอบหรือไม่</p> <p>๔. โดยทั่วไปแล้วมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่</p> <p>๕. มีข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายจากรัฐบาลโดยตรงหรือไม่</p> <p>๖. มีหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้งบประมาณภาครัฐหรือไม่</p> <p>๗. มีองค์กรตุลาการอิสระที่มีอำนาจในการจัดการกับการใช้อำนาจในทางมิชอบของรัฐบาล/เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่</p> <p>๘. มีธรรมเนียมปฏิบัติในการจ่ายสินบนเพื่อได้สัญญาและได้รับความดีความชอบหรือไม่</p>

Code	ผู้ประเมิน/วิธีการประเมิน	ประเด็นคำถามที่ TI นำมาจัดทำ CPI
๓. GI	<p>ผู้ประเมิน บริษัท Information Handling Services (IHS) ซึ่ง ก่อตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในแองเกิลวูด รัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา</p> <p>เป็นบริษัทให้คำปรึกษาด้านการดำเนินธุรกิจ และการวิจัยตลาดพร้อมกันนั้นยังให้บริการข้อมูล Online เกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคความเสี่ยงของประเทศ กว่า ๒๐๔ ประเทศทั่วโลก</p> <p>วิธีประเมิน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละประเทศ ซึ่งได้รับข้อมูลจากกลุ่มลูกค้า ผู้ทำสัญญากับภาครัฐ นักลงทุน นักธุรกิจ ผู้รับงานอิสระ เครือข่ายนักข่าว</p>	<p>ผู้เชี่ยวชาญจะถูกถามว่า “ความเสี่ยงของการที่บุคคลหรือบริษัทจะต้องเผชิญกับการติดสินบนหรือการคอร์รัปชันในรูปแบบอื่นเพื่อที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น เพื่อให้ได้รับสัญญา เพื่อการส่งออก นำเข้า หรือเพื่อความสะดวกสบายเกี่ยวกับงานด้านเอกสารต่าง ๆ มีมากน้อยเพียงใด”</p> <p>คะแนน ๑ - ๕</p> <p>คะแนน ๑.๐ = คอร์รัปชันมาก</p> <p>๕.๐ = คอร์รัปชันน้อย</p>
๔. IMD	<p>ผู้ประเมิน IMD เป็นแหล่งข้อมูลที่วิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีร่วมมือกับเครือข่าย ๕๕ สถาบันทั่วโลก ในการรายงานอันดับความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศทั่วโลก • สำหรับประเทศไทยมีสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA) ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่าย (Partner with IMD World Competitiveness Center) และมีการดำเนินโครงการ Thailand Competitiveness Enhancement Program <p>วิธีประเมิน สอบถามผู้บริหารระดับสูงในภาคธุรกิจ ทั้งผู้ประกอบการที่เป็นคนในประเทศนั้น ๆ ผู้ประกอบการชาวต่างชาติ</p>	<p>“มีการติดสินบนและการคอร์รัปชันหรือไม่ ๑ - ๖ คะแนน จากนั้นจะแปลงเป็นคะแนน ๐ - ๑๐ คะแนน</p> <p>๐ = มีการคอร์รัปชันมาก</p> <p>๑๐ = มีการคอร์รัปชันน้อย</p>
๕. PERC	<p>ผู้ประเมิน บริษัท Political and Economic Risk Consultancy, Ltd. หรือ PERC ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศฮ่องกง</p> <ul style="list-style-type: none"> • จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นองค์กรที่ปรึกษา 	<p>“คุณจะให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณกำลังทำงานอยู่ในระดับใด”</p> <p>๐ - ๑๐ คะแนน</p> <p>๐ = ไม่ได้เป็นปัญหา (Not a Problem)</p> <p>๑๐ = เป็นปัญหาร้ายแรง (Serious)</p>

Code	ผู้ประเมิน/วิธีการประเมิน	ประเด็นคำถามที่ TI นำมาจัดทำ CPI
	<p>ด้านเศรษฐกิจและการเมือง ที่มีความเชี่ยวชาญด้านข้อมูลยุทธศาสตร์ทางธุรกิจสำหรับการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ ยังทำการสำรวจและเผยแพร่รายงานสถานะความเสี่ยงของประเทศในเอเชียอีกด้วย</p> <p>วิธีประเมิน สำรวจข้อมูลจากนักธุรกิจที่ทำงานในประเทศในภูมิภาคเอเชีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย</p> <ul style="list-style-type: none"> • โดยรายชื่อผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากสมาคมธุรกิจ ผู้แทนที่เข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ในเอเชีย รวมทั้งผู้แทนหอการค้าประเทศต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเทศ ประกอบด้วยผู้บริหารในประเทศผู้มีสัญชาติเป็นคนประเทศนั้น ๆ และผู้บริหารชาวต่างชาติ ใช้การสัมภาษณ์ ซึ่งหน้า การสอบถามทางโทรศัพท์ ตลอดจนการสอบถามทางอีเมล เป็นต้น 	Problem)
๖. PRS	<p>ผู้ประเมิน ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ กลุ่มบรรณาธิการของนิตยสาร International Reports ซึ่งเป็นนิตยสารรายสัปดาห์ที่นำเสนอข่าวสารด้านเศรษฐกิจและการเงิน ได้คิดค้นแบบจำลอง (Model) ICRG ขึ้นมา</p> <ul style="list-style-type: none"> • แบบจำลองดังกล่าวใช้ข้อมูลเชิงสถิติ ในการพยากรณ์ ทางการเงิน (Forecasting Financial) พยากรณ์เศรษฐกิจ ข้อมูลดังกล่าวเป็นประโยชน์โดยตรงสำหรับการประกอบการตัดสินใจลงทุนของบริษัทข้ามชาติต่าง ๆ <p>วิธีประเมิน ทีมงานของ The PRS group</p> <ul style="list-style-type: none"> • ทั้งนี้รายละเอียดของวิธีการเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยของ ICRG ใช้ จำกัดการเข้าถึงไว้สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกหรือลูกค้าเท่านั้น 	<p>“นี่คือการประเมินการคอร์รัปชันในระบบการเมือง ซึ่งรูปแบบของการคอร์รัปชันโดยตรงที่ การดำเนินธุรกิจพบ บ่อยครั้ง คือ การเรียกร้องเงิน หรือการต้องจ่ายสินบน เพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออก การควบคุมการส่งออก การประเมินภาษี การคุ้มครองจากตำรวจ หรือการกักขัง ขอให้ท่านช่วยให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชัน ทั้งการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริงหรือโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันจากระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ การฝากเข้าทำงาน การต่างตอบแทน การระดมทุนที่เป็นความลับและความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่น่าสงสัยระหว่างนักการเมือง กับภาคธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ - ๖ คะแนน ○ = มีความเสี่ยง (Potential Risk) มาก ๖ = มีความเสี่ยงน้อย

Code	ผู้ประเมิน/วิธีการประเมิน	ประเด็นคำถามที่ TI นำมาจัดทำ CPI
๗. WEF	<p>ผู้ประเมิน World Economic Forum (WEF) หรือสภาเศรษฐกิจโลก ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ สำนักงานใหญ่อยู่ในนครเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีวัตถุประสงค์ในการมุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างประเทศของผู้บริหารภาครัฐและเอกชน ทั้งทางด้านการเมือง ภาคธุรกิจ และภาคสังคม <p>วิธีประเมิน องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ เลือกใช้ข้อมูลจาก “รายงานการวัดอันดับความสามารถ ในการแข่งขัน (Global Competitiveness Report : GCR)” ในการคำนวณ CPI</p> <ul style="list-style-type: none"> • ในการสำรวจ GCR เพื่อวัดระดับความสามารถในการแข่งขัน ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ “แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหาร” (Executive Opinion Survey : EOS) ซึ่งถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักธุรกิจต่างประเทศ และนักธุรกิจภายในประเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสูงสุดในการทำธุรกิจ • สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายพันธมิตรของ WEF คือ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทำหน้าที่จัดเก็บแบบสอบถาม EOS 	<p>หัวข้อ Irregular Payment and Bribes ถามว่า “ในประเทศของคุณ เป็นเรื่องปกติเพียงใดที่บริษัทจ่ายเงินพิเศษโดยไม่มีเอกสารอ้างอิง หรือจ่ายสินบน ที่เชื่อมโยงกับเรื่องต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) การนำเข้า – ส่งออก ๒) สาธารณูปโภค ๓) การชำระภาษีประจำปี ๔) การทำสัญญาและการออกใบอนุญาต และ ๕) ได้รับการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรม” <p>หัวข้อ Diversion of Public Funds ถามว่า “ในประเทศของคุณ การเบี่ยงเบนของกองทุนสาธารณะสู่ บริษัท บุคคล หรือกลุ่มคนทั่วไป อย่างผิดกฎหมาย เป็นอย่างไร”</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑ - ๗ คะแนน ๑ = มีการจ่ายสินบนเป็นปกติ ๗ = ไม่เคยต้องจ่ายสินบน <p>โดยคำถามข้อที่ ๑ มีหลายคำถาม แต่จะถูกทำให้เป็นตัวเลขเดียว จากนั้น เอาคะแนนมาหาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองข้อ</p>
๘. WJP	<p>ผู้ประเมิน World Justice Project เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี และเมืองซีแอตเทิล ประเทศสหรัฐอเมริกา</p> <ul style="list-style-type: none"> • WJP เป็นดัชนีที่ประเมินระดับระบบนิติธรรม (Rule of Law) <p>วิธีประเมิน ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญและประชาชนทั่วไป สำหรับคำถามที่นำมาใช้จัดทำค่าคะแนน เป็นคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ในปี ๒๐๑๖ ใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากกว่า ๒,๐๐๐ คน และ ประชาชนกว่า ๖๖,๐๐๐ คน 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายบริหาร ไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ๒. ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายตุลาการ ไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ๓. ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายตำรวจ และทหารไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ๔. ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสถานีดับเพลิง

Code	ผู้ประเมิน/วิธีการประเมิน	ประเด็นคำถามที่ TI นำมาจัดทำ CPI
	ทั่วโลก	<p>ไม่ได้ใช้ทรัพย์สินของทางราชการ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว</p> <p>○ - ๑ คะแนน โดยเป็น Continuous Scale และคะแนนที่ถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น</p> <p>○ = ต่ำ ๑ = สูง</p>
๙. VDEM	<p>ผู้ประเมิน วัดเกี่ยวกับความหลากหลายของประชาธิปไตย การเลือกตั้ง เสรีภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> นอกจากนี้ ยังพิจารณาพฤติกรรมการคอร์รัปชัน ในระบบการเมืองในระดับฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการด้วย <p>วิธีการประเมิน ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการจากทั่วโลก และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง</p>	<p>การทุจริตทางการเมืองเป็นที่แพร่หลายมากน้อยเพียงใด โดยดัชนีแสดงความแพร่หลายของการทุจริตนี้ ถูกคำนวณจากค่าเฉลี่ยของดัชนี ๔ ด้าน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ดัชนีการคอร์รัปชันในภาครัฐ (Public sector corruption index) “เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใดในระดับใด และเจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด” ดัชนีการคอร์รัปชันของผู้บริหารระดับสูง (Executive corruption index) “ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทน มีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใด เป็นประจำหรือไม่ และผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนเหล่านั้นมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายนิติบัญญัติ (The indicator for legislative corruption) “เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เรียกรับเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ ในระดับใด สินบน รับเงิน เพื่อช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากภาครัฐ (เพื่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ผู้สนับสนุนทางการเมือง) ผู้สนับสนุนทางการเมือง) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาคธุรกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้าง ภายหลังจากออกจากสภานิติ-บัญญัติขโมย (เบียดบัง) เงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการ

Code	ผู้ประเมิน/วิธีการประเมิน	ประเด็นคำถามที่ TI นำมาจัดทำ CPI
		<p>บริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ส่วนตัว”</p> <p>๔. ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายตุลาการ (The indicator for judicial corruption) โดยใช้คำถามว่า “ประชาชนหรือภาคธุรกิจ มีการจ่ายเงินพิเศษ (ที่ไม่มีเอกสารการจ่ายเงิน) หรือสินบน เพื่อเร่งหรือชะลอกระบวนการของฝ่ายตุลาการในระดับใด”</p> <p>๐ - ๑ คะแนน ๐ = ต่ำ ๑ = สูง</p> <p>จากนั้นคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยของคำถาม ๔ ข้อ</p>

ข้อมูลจาก : ข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ระยะที่ ๓ สำนักงาน ป.ป.ช.

ที่ปรึกษาและคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. พ.ต.ท. วันนพ	สมจินตนากุล	เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๒. นายภูมิวิศาล	เกษมสุข	รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๓. นายพุมพิพงษ์	เลิศสถิตย์	รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๔. นายกฤษณ์	กระแสเวส	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.
๕. นางฉวีวรรณ	นิลวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน (กลุ่มงานเชี่ยวชาญเฉพาะ)
๖. นายอังกูร	ปัญญาจิรภาส	ผอ.กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต

ผู้จัดทำ กลุ่มงานอำนวยการและกำกับ ศปท. กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต

๑. นางสาวมนัสนันท์ จรัสจรรยาพงษ์	นักสืบสอบสวนสวนชำนาญการพิเศษ ผอ.กลุ่มงานอำนวยการและกำกับ ศปท.
๒. นางสาวบุศรากร เพชรศิริโกศล	นักสืบสอบสวนสวนชำนาญการ
๓. เจ้าหน้าที่กลุ่มงานอำนวยการและกำกับ ศปท. กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต	

ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑. พลอากาศเอกวีรวิท	คงศักดิ์	กรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
๒. รศ.ดร. ศุภวัฒน์กร	วงศ์ธนวิสุ	วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓. พล.ต.อ.รัชชัย	บุญสุขจิตเสรี	ศปท. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
๔. นางชนิดาภา	กุลวานิช	ศปท. บริษัทโทรคมนาคมแห่งชาติ (มหาชน)
๕. นายสนธยา	เหลืองเจริญลาภ	ศปท. สำนักงาน ป.ปง.
๖. นางสาวสุชาภา	วรินทร์เวช	ศปท. กระทรวงสาธารณสุข
๗. นางลมัย	ทองเรือง	ศปท. กระทรวงอุตสาหกรรม
๘. นายอนุวัตร	ศรีไชโย	ศปท. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๙. นางอุไรรัตน์	เนถาวร	ศปท. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
๑๐. นายยุทธนา	จาวรุ่งฤทธิ์	สำนักงาน ป.ป.ช.
๑๑. นางสาวชนันดา	พิงโพธิ์สภ	สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors (IOD))

ช่องทางการติดต่อประสานงาน

กลุ่มงานอำนวยการและกำกับ ศปท. กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ท.

โทรศัพท์ ๐๒ ๕๐๒ ๖๖๗๐ ต่อ ๔๒๓๐ โทรสาร ๐๒-๕๐๒๖๙๔๓

E-mail : paccmonitoring@gmail.com

๑. นางสาวมนัสนันท์ จรัสจรรยาพงษ์

นักสืบสอบสวนชำนาญการพิเศษ

ผอ.กลุ่มงานอำนวยการและกำกับ ศปท.

โทร ๐๙ ๐๕๑๙ ๑๙๓๙

๒. นางสาวบุศรากร เพชรศิริโกศล

นักสืบสอบสวนชำนาญการ

กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต

โทร. ๐๙ ๖๑๔๑ ๔๖๖๕

กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

๓๓ หมู่ ๔ อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๒๖

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน พ.ศ. ๒๕๖๑
สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนกลางสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อหน่วยงาน : ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข

วัน/เดือน/ปี : ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๔

หัวข้อ: คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (CORRUPTION RISK ASSESSMENT) การขับเคลื่อน
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เหนือการประเมินเชิงคุณภาพ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต”
(CORRUPTION RISK CONTROL) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดย กลุ่มงานอำนวยการ
และกำกับ ศปท. กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ)

คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (CORRUPTION RISK ASSESSMENT) การขับเคลื่อน
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เหนือการประเมินเชิงคุณภาพ “มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต”
(CORRUPTION RISK CONTROL) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดย กลุ่มงานอำนวยการ
และกำกับ ศปท. กองอำนวยการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

Link ภายนอก: ไม่มี

หมายเหตุ: .....

ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล

สุชาภา วรินทร์เวช

(นางสาวสุชาภา วรินทร์เวช)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

วันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ผู้อนุมัติรับรอง

สุชาภา วรินทร์เวช

(นางสาวสุชาภา วรินทร์เวช)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ (หัวหน้า)

วันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่

พศวีร์ วัชรบุตร

(นายพศวีร์ วัชรบุตร)

นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

วันที่ ๒๙ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔